

Wykaz szlaków turystycznych Ziemi Biłgorajskiej

Szlaki rowerowe:

1. Szlak im. Tadeusza Iwanowskiego – znaki niebieskie - 32,5 km

Biłgoraj – Smólsko Małe – Majdan Nowy – Króle – Lipowiec Nowy – Pisklaki - Szostaki – Podsośnina – Osuchy

Tadeusz Iwanowski „Ney” urodził się w Grabowie na Wołyniu w 1916 roku. W 1931 roku przyjechał do Biłgoraja. Jako uczeń 7 klasy szkoły powszechnej wstąpił do Związku Harcerstwa Polskiego. Brał udział w Jubileuszowym zlocie harcerstwa w Spale w 1935 roku. W kampanii wrześniowej 1939 roku walczył w 9 Pułku Piechoty Legionów i został ranny. W trakcie okupacji został mianowany komendantem konspiracyjnego hufca ZHP w Biłgoraju. Wstępuje w szeregi Armii Krajowej współtworząc szpital polowy i będąc kwatermistrzem obwodu 665. Uwięziony przez Urząd Bezpieczeństwa w 1944 r. zostaje odbity 28 stycznia 1945 r. przez Konrada Bartoszewskiego „Wira” w słynnej akcji na biłgorajskie więzienie. W latach 1956-59 ponownie pełni funkcję komendanta hufca ZHP w Biłgoraju, lecz ze względu na swoją polityczną przeszłość zostaje wykluczony z ZHP. Brał udział w ekshumacji poległych partyzantów w bitwie pod Osuchami i w lesie na Rapach. W 1956 roku jest współzałożycielem powstającego Oddziału PTTK w Biłgoraju, gdzie aktywnie działa w Komisji Krajoznawczej i pełni funkcję wiceprezesa Zarządu Oddziału. Prowadzi samodzielne badania i zbiera pamiątki historyczne dotyczące Ziemi Biłgorajskiej. Jest współzałożycielem w 1968 roku Biłgorajskiego Towarzystwa Regionalnego. Zmarł w 1988 roku.

Niebieski szlak rowerowy Biłgoraj – Osuchy ma długość 38 km. Prowadzi w całości przez teren powiatu biłgorajskiego. Znaczna część trasy prowadzi doliną największej rzeki Ziemi Biłgorajskiej Tanwi. Szlak prowadzi do Osuch miejsca największej partyzanckiej bitwy w Polsce. W Podsośninie Łukowskiej znajduje się duży cmentarz z czasów I wojny światowej. Na trasie spotykamy wioski, których mieszkańcy żyli z eksploatacji lasu. Szlak przebiega na terenie miasta Biłgoraja oraz gmin Biłgoraj, Księżpól i Łukowa. Ponad połowa trasy prowadzi przez lasy Puszczy Solskiej.

2. Szlak Dolina Białej Łady – znaki czerwone - 43 km

Biłgoraj – Rapy Dylańskie – Cyncynopol – Igantówka – Żelebsko – Karolówka – Nadrzecze – Majdan Gromadzki – Gromada – Biłgoraj

Czerwony szlak rowerowy Doliny Białej Łady umożliwia nam poznanie atrakcyjnej przyrodniczo doliny rzeki. Szlak wyprowadza rowerzystów na krawędź Roztocza Zachodniego. Większość trasy prowadzi drogami asfaltowymi. Na trasie szlaku znajduje się Nadrzecze z siedzibą Fundacji Kresy 2000. Szlak ma długość 33 km. Przebiega przez teren gminy Biłgoraj i Frampol. Szlak prowadzi przez dawną włość Gorajską i wioski zakładane przez Gorajskich, które nie znalazły się w składzie Ordynacji Zamoyskich.

3. Szlak dawnej kolejki wąskotorowej – znaki niebieskie - 25 km

Biłgoraj – Kolonia Sól – Dąbrowica – Bukowa - Ujście

Szlak kolejki wąskotorowej na niektórych odcinkach prowadzi dawnym torem „ciuchci wąskotorowej”, która łączyła Biłgoraj z Lipą leżącą na trasie Rozwadów – Lublin. Kolej ta służyła głównie do wywozu drewna z lasu. Trasa kolejki prowadziła przez Kolonię Sól, Dąbrowicę i Bukowę. Ze względu na trudne warunki geograficzne, podmokłymi bagnisty teren pociągi nie mogły rozwijać większej prędkości, stąd nie rozwinął się transport

pasażerski. Szlak rowerowy niebieski Biłgoraj – Ujście ma długość 25 km, z czego 22 km prowadzi przez teren powiatu biłgorajskiego. Szlak przebiega przez miasto Biłgoraj oraz gminy Biłgoraj, Harasiuki i Janów Lubelski. Szlak ten prowadzi przez sosnowe bory lasów Janowskich, w których jest ostoja głuszca. W sąsiedztwie szlaku znajduje się rezerwat torfowiskowy „Obary” z liczną kolonią żurawi. Na trasie znajdują się ordynackie wioski: Dąbrowica, Bukowa i Ujście słynące w przeszłości z produkcji gontów i łubów służących do oprawy sit. W Ujściu znajduje się węzeł szlaków, z którego możemy dotrzeć do Momotów Górnych i Janowa Lubelskiego oraz na Porytowe Wzgórze – miejsce wielkiej bitwy w czerwcu 1944 roku.

4. Szlak im. Józefa Złotkiewicza – znaki zielone - 27 km

Biłgoraj – Podlesie – Dereźnia – Wola Dereźniańska – Ruda Solska – Wólka Biska – Biszczka – Tarnogród

Józef Złotkiewicz był współzałożycielem 26 lipca 1956 roku Oddziału PTTK w Biłgoraju. Wieloletni skarbnik i sekretarz Oddziału PTTK. Inicjator organizacji rajdów „Szlakiem Walk Partyzanckich”. Wieloletni kierownik Biura Organizacji Ruchu Turystycznego PTTK. W latach 1975 – 1985 prezes Zarządu Oddziału PTTK w Biłgoraju. Początek trasy znajduje się w pobliżu rodzinnego domu patrona szlaku. Józef Złotkiewicz był też aktywnym działaczem Biłgorajskiego Towarzystwa Regionalnego i założycielem struktur NSZZ „Solidarność” w 1980 roku. Będąc z wykształcenia historykiem bardzo dobrze znał przeszłość Ziemi Biłgorajskiej.

Zielony szlak rowerowy z Biłgoraja przez Biszczkę do Tarnobrodu prowadzi z Równiny Biłgorajskiej na Płaskowyż Tarnobrodzki. Na trasie towarzyszą nam rzeki Czarna Łada, Tanew, Łazobna i Złota Nitka. Na trasie znajdują się punkty widokowe. Szlak prowadzi do Tarnobrodu miasta lokowanego 11 lat wcześniej niż Biłgoraj, gdzie odbywają się Ogólnopolskie Sejmiki Teatrów Wsi Polskiej. Szlak ma 27 km długości. W zdecydowanej większości przebiega przez tereny odkryte, tylko na odcinku z Dereźni do Woli Dereźniańskiej i z Rudy Solskiej do Wólki Biskiej przebiega przez las. Szlak przebiega przez teren gmin Biłgoraj, Biszczka i Tarnogród.

5. Szlak Pogranicze regionów - Wzgórze Polak - znaki żółte - 47 km

Biłgoraj – Rapy Dylańskie – Cyncynopol – Ignatówka – Żelebsko – Trzęsiny – Czarnystok – Lipowiec – Wzgórze Polak – Tereszpol – Bukownica – Wola Duża – Wola Mała - Biłgoraj

Szlak ten umożliwia turystom podziwianie pięknych krajobrazowo widoków. Prowadzi krawędzią Rostocza i Równiny Biłgorajskiej na Wzgórze Polak – miejsce powstańczej bitwy oddziałów Marcina „Lelewela” Borelowskiego i Kajetana „Ćwiek” Cieszkowskiego. Na trasie znajduje się też miejsce rozstrzelania 65 partyzantów w lesie na Rapach. Atrakcją krajoznawczą są Trzęsiny z kościołem p.w. św. Jana Chrzciciela – dawną cerkwią i drewnianą kapliczką św. Antoniego. Na szlaku spotkamy wyrobiska po kamieniołomach i kopalniach piasku. Przyrodniczą ciekawostką będą źródła rzeki Gorajec oraz rzeki Stok, które są pomnikami przyrody nieożywionej. Kilkakrotnie na trasie będą towarzyszyć nam tory LHS, wiodącej inwestycji lat siedemdziesiątych XX wieku. Szlak prowadzi na terenie miasta Biłgoraja oraz gminy Biłgoraj, Radecznicza i Tereszpol. Tereszpol jest znanym ośrodkiem pisankarstwa. W Woli Małej szlak przebiega obok zakładów produkujących wino spółki „Ambra”, dzięki której powstał. W Woli Małej jest też możliwość skorzystania z jazdy konnej w miejscowej stadninie. Na trasie spotkamy uroczę rzeki Osę, Gorajec i Stok. W Biłgoraju na szczególną uwagę zasługuje figura św. Jana Nepomucena – patrona biłgorajskich sitarzy.

6. Zielony szlak łącznikowy – znaki zielone – 5 km

Dyle – Kajetanówka – Lipowiec

Szlak ten umożliwia dotarcie z Równiny Biłgorajskiej na Roztocze Zachodnie do Lipowca, gdzie znajduje się węzeł szlaków. Szlak ma długość (5 km). Na odcinku 1 km przechodzi przez teren gminy Radecznica. Na trasie spotykamy Bagno Tałandy, jedno z wielu torfowisk charakterystycznych dla Puszczy Solskiej. Szlak ten daje też możliwość w kombinacji z innymi szlakami wypraw rowerowych wokół Biłgoraja.

7. Zielony szlak łącznikowy – znaki zielone – 5 km

Cyncynopol – Dyle – Hedwiżyn – źródła rzeki Stok

Szlak ten umożliwia dotarcie z czerwonego szlaku rowerowego Doliny Białej Łady nad źródła rzeki Stok, urocze miejsce, które jest pomnikiem przyrody nieożywionej. Na trasie tej funkcjonowały w przeszłości piece wapienniki do wypalania wapna. Rzeka Stok należy do zlewni Czarnej Łady. Szlak ma długość 5 km. Szlak kończy się w sąsiedztwie linii kolejowej LHS.

8. Szlak doliny Tanwi i Wirowej – znaki czerwone - 27 km

Obsza – Zamch – Borowe Młyny – Borowiec - Olchowiec – Dorbozy – Obsza

Szlak Doliny Tanwi i Wirowej prowadzi wzdłuż biegu głównej rzeki Ziemi Biłgorajskiej, jaką jest Tanew, licząca 113 km długości. Rozległe dorzecze Tanwi jest bardzo interesujące pod względem krajobrazowym. Szlak dwukrotnie przecina rzekę Wirową, jeden z głównych lewobrzeżnych dopływów Tanwi, która ma swoje źródła na terenie gminy Adamówka w województwie podkarpackim. Wirowa uchodzi do Tanwi pod Osuchami. Czerwony rowerowy szlak gminy Obsza umożliwia poznanie starych miejscowości, jakimi są Obsza i Zamch. Do Zamchu przyjeżdżali królowie na polowania. Trasa daje możliwość poznania mozaiki kulturowej, jaką tworzyli tutaj w przeszłości prawosławni, unicy, katolicy. Spotkamy się też z rzadkim na tych terenach osadnictwem niemieckim. Szlak przebiega na terenie gmin Obsza i Łukowa w dolinie rzek Wirowej i Tanwi. Długość szlaku wynosi 27 km. Przy karczmie „Roztocze” powstaje mini skansen budownictwa ludowego.

9. Szlak dawnych rzemiosł ludowych – znaki zielone - 31 km

Biłgoraj – Dąbrowica – Bukowa – Andrzejówka – Siedem Chałup – Korytków Mały – Bagno Rakowskie – Cacanin – Frampol

Szlak dawnych rzemiosł ludowych łączy stolicę polskiego sitarstwa Biłgoraj z wiodącym ośrodkiem tkackim, jakim był, Frampol. Na trasie znajduje się Dąbrowica słynąca z wyrobu łubów i gontów oraz Bukowa znana z wyrobu łyżek drewnianych i żywy ośrodek kultury ludowej. Na szlaku tym spotykamy drewniane krzyże biłgorajskie. Korytków zapisał się w historii poprzez wyrób koryt do pojenia bydła.. Na trasie jest miejscowość Bukowa położona na śródleśnej polanie. We wsi zachowało się wiele przykładów drewnianego budownictwa w tym kościół p.w. św. Andrzeja Boboli. Wieś jest żywym przykładem kultury ludowej. Na odcinku 15 km szlak prowadzi pięknymi borami sosnowymi Puszczy Solskiej. Możliwość oddychania świeżym żywicznym powietrzem, posłuchania śpiewu ptaków to nieprzeciętne walory tej trasy. Przy odrobinie szczęścia możemy spotkać w leśnych ostępach głuszca, a w sąsiedztwie bagien żurawia. Przyrodniczą atrakcją jest Bagno Rakowskie – torfowisko położone wśród wydmowych wzniesień. Jest to teren projektowanego rezerwatu

torfowiskowego. Wśród wielu rzadkich roślin bagiennych występują rosiczki, wąkrota zwyczajna, turzyce. Bagno Rakowskie wchodzi w obręb Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie. Na szlaku spotykamy „leśną” rzekę stanowiącą o uroku Puszczy Solskiej Bukową. Szlak prowadzi przez teren 4 gmin: miasta Biłgoraja, gminy Biłgoraj, gminy Frampol i gminy Dzwola. Pod koniec trasy turyści będą mogli skorzystać z dobrodziejstwa kąpieli we frampolskim zalewie. Na koniec pozostanie nam zwiedzanie Frampola miasta, które posiadało największy rynek w Europie, a dzisiaj słynie z oryginalnej drewnianej zabudowy. Szlak ma 31 km długości.

10. Szlak Zwierzyniec –Górecko Stare – znaki żółte - 15 km

Zwierzyniec – Florianka – Górecko Stare

Żółty szlak rowerowy ze Zwierzynca do Górecka Starego pozwala poznać fragment południowej części RPN. Pozwala on dotrzeć do Florianki, gdzie znajduje się muzealna Izba Leśna. Na Floriance możemy też podziwiać okazy drzew i krzewów, jakie sprowadził do swojej szkółki Franciszek Feifer Stankowski oraz hodowlę stajenną koników polskich. Szlak ma długość 15 km. Przebiega przez teren gminy Zwierzyniec i Teresopol.

11. Szlak Ziemi Józefowskiej – znaki zielone - 86 km

Józefów – Fryszarka – Borowe Młyny– Błudek– rez. „Czartowe Pole” – Nowiny – Majdan Sopocki – Ciotusza Stara– Husiny – Wzgórze Kamień – Stanisławów – Górniki Nowe– Szopowe – Majdan Kasztelański – Górecko Stare– rez. „Szum”– Górecko Kościelne – Tarnowola – Józefów

Zielony szlak rowerowy po Ziemi Józefowskiej tworzy pętlę wokół miasta Józefowa. Ma długość 86 km, z czego 50 km przebiega przez powiat biłgorajski. Prowadzi on przez teren Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej. Na trasie spotkamy miejsca związane z II wojną światową Fryszarka, Głuchy, Błudek, Hamernia, Winiarczykowa Góra. Amatorzy dwóch kółek będą mogli podziwiać roztoczańskie rzeki, Niepryszkę, Studzienkę, Sopot, Tanew i Szum oraz zalewy rekreacyjne w Majdanie Sopockim i Józefowie. Miłośnikom geologii można polecić józefowskie kamieniołomy i pomnik przyrody nieożywionej wzgórze Kamień. Środkowa część trasy prowadzi przez wzgórza Rostocza Środkowego i jest piękna pod względem krajobrazowym. Na trasie znajduje się rezerwat krajobrazowy „Szum” i pomnikowe drzewa w Górecku Kościelnym, Stanisławowie. Szlak prowadzi przez miejsca powstańców bitew w 1863 roku.

12. Szlak Żurawinowy – znaki czerwone - 25km

Kolonia Sól – Ciosmy Pszczelne - Ciosmy Knieja – Ciosmy – Kolonia Sól

Szlak żurawinowy ma swój początek w Kolonii Sól na skraju lasu zwanego Pastwiskami. W miejscu tym odchodzi w kierunku Dąbrowicy szlak niebieski prowadzący z Biłgoraja przez Sól do Ujścia. Szosa, którą wiedzie szlak to fragment Gościńca Krzeszowskiego – ważnej arterii komunikacyjnej w przeszłości. W Pastwiskach mieszkańcy Dąbrowicy i Kolonii Sól wypasali bydło. Gościniec Krzeszowski przez Kolonię Sól aż do Derylaków przebiega odcinkiem linii prostej o długości ponad 15 km. Gościniec łączył dwa główne ośrodki handlowe w średniowieczu, jakimi były Szczebrzeszyn i Krzeszów.

13. Centralny szlak rowerowy Rostocza – znaki czerwone - 189 km

Kraśnik – Stróża – Słodków – Szastarka – Brzozówka – Moczydła Stare – Błazek – Batorz – Zdziłowice – Otrocz – Chrzanów – Malinie – Łada- Goraj – Zastawie –

Kondraty – Hosznia Ordynacka – Gilów – Podlesie Duże – Podlesie Małe – Radecznica – Zaburze – Dziełce – Szczebrzeszyn - Kawęczyn – Topólcza – Turzyniec – Zwierzyniec – Sochy – Szozdy – Tereszpol – Górecko Stare – Józefów – Hamernia – Nowiny – Majdan Sopocki – Oseredek – Susiec – Łosiniec – Maziły – Podlesina – Chyże – Bełżec – Szalenik – Lubycza Królewska – Siedliska – Hrebenne

Czerwony Centralny Szlak Rowerowy Roztocza to główny szlak rowerowy prowadzący przez Roztocze. Jego łączna długość wynosi 179 km, (od Kraśnika do granicy państw Hrebennem). Na trasie spotkamy najstarsze miejsca osadnictwa na Roztoczu jak Stróża, Batorz, Goraj, Radecznica, Szczebrzeszyn. Przejazd czerwonym szlakiem ukaże nam piękno roztoczańskiego krajobrazu i jego zróżnicowanie. Poznamy wielokulturowość tych ziem, liczne miejsca bitew i cmentarze, na których spoczywają bohaterowie walk o niepodległość. Długość szlaku w granicach powiatu biłgorajskiego wynosi 39km. Szlak został przedłużony po ukraińskiej stronie Roztocza Wschodniego, aż do Lwowa.

14. Modelowy Trakt - znaki zielone - 13 km

Biłgoraj - Nadrzecze - Rapy Dylańskie

„Modelowy” szlak rowerowy prowadzi z Biłgoraja, spod firmy „Model Opakowania” Sp. z o. o. przez Nadrzecze do Rap Dylańskich. Pomysłodawcą i inwestorem szlaku jest zarząd biłgorajskiej firmy Model oraz mieszkańcy wsi Nadrzecze. Długość szlaku to 13 km.

15. Szlak”Jastrzębia Zderz” - znaki niebieskie - 85 km

Trzęsiny- Smoryń- Głupia Wieś- Kolonia Teodorówka- Teodorówka- Komodzianka Górna- Jędrzejówka- Hosznia Ordynacka- Gilów- Rokitów- Turobin- Załawcze-Gródki- Kondraty- Radzięcin- Wola Radzięcka- Stara Wieś- Kąty- Wola Kątecka- Biłgoraj

Nazwa szlaku Jastrzębia Zderz pochodzi od ptaków należących do rodziny jastrzębi Accipitridae. Należą do niej między innymi: trzmielojad, kania ruda, kania czarna, jastrząb gołębiarz, myszołów zwyczajny, myszołów włochaty, orzeł przedni, orlik grubodzioby, orlik krzykliwy, błotniak stawowy, krótko szpon gadożer. Zderz jest regionalnym określeniem lessowego wąwozu, który jest charakterystycznym elementem Roztocza Zachodniego. Na powierzchni zalega gruba warstwa lessów, bardzo podatnych na proces erozji. Zderz jest to sucha dolina, którą płynie woda tylko podczas wielkich opadów i roztopów. Głębokość wąwozów sięga nawet do kilkunastu metrów. Ściany wąwozów są bardzo strome a niekiedy pionowe. Najwięcej wąwozów wytworzyło się w strefie krawędziowej Roztocza, gdzie spływają wody. Less jest skałą ilastą barwy jasno – żółtej. Składa się z bardzo drobnych ziaren kwarcu, blaszek miki i drobin węglanu wapnia, które są szczególnie podatne na wymywanie.

Szlak Jastrzębia Zderz jest najdłuższym spośród wszystkich szlaków powiatu biłgorajskiego, liczy ponad 85 km. Jako drugi po szlaku (znaki żółte) na wzgórzu Polak, łączy Biłgoraj, położony na płaskim terenie Równiny Biłgorajskiej, z pagórkami Roztocza Zachodniego i obniżeniem Padołu Zamojskiego.

16. Szlak Zaborszczyzny - znaki czerwone - 60 km

Księżpol – Żary – Wólka Biska – Gózd Lipiński – Jedlinki - Biszczka – Bukowina – Wola Kulońska - Potok Górny – Lipiny Górne Borowina – Lipiny Dolne - Stary Jasiennik – Krzeszów Górny – Podolszynka Plebańska - Krzeszów

Szlak rowerowy Zaborszczyzny ma swój początek przy kościele p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Księżpolu, który znajduje się przy drodze wojewódzkiej Lublin-Przemyśl. Ma on długość 54 km. Przebiega drogami asfaltowymi, poza krótkim odcinkiem Bukowina-Wola Kulońska-Potok Górny.

Terminu Zaborszczyzna (Zaborze) użył po raz pierwszy w pismach hetman i kanclerz koronny Jan Zamoyski w XVI wieku. Nazwa geograficzna Zaborszczyzna odnosiła się do okolic Krzeszowa i Tarnogrodu. Używali jej głównie urzędnicy Ordynacji Zamoyskiej dla określenia obszaru podległego zarządowi dóbr. Nazwa ta funkcjonowała do 6 września 1944 r., kiedy dekret PKWN zlikwidował Ordynację Zamoyską.

Rzeka Tanew jako główna rzeka Zaborszczyzny przez kilka wieków była wykorzystywana do transportu towarów. Tereny Zaborszczyzny zamieszkiwali Łędzianie. Byli oni mieszkańcami „łęd”, czyli pól nieuprawnych i ugorów.

Najstarszą wzmiankowaną w XII wieku miejscowością Zaborszczyzny jest Krzeszów. Do najstarszych miejscowości Zaborszczyzny należą także mające XIV-wieczny rodowód, Obsza, Łukowa, Zamch, Chmiełek, Babice, Piskorowice, Księżpol. W drugiej połowie XIV wieku dzierżawcą Zaborszczyzny został Iwan Kustra z Obszy.

17. Bobrowy Trakt – znaki czerwone – 29 km

Korytków Duży - Siedem Chałup – Cybulne Góry – kamienna droga – Gościniec Janowski – Andrzejówka – Bukowa – Gościniec Solski – Korytków Duży

Trakt przebiega przez północne ziemie gminy Biłgoraj i gminę Dzwola, w części przez tereny odkryte, w części przez lasy Puszczy Solskiej – jednego z największych kompleksów leśnych w kraju i Europie. Na trasie spotkamy rzekę Bukowę, śródleśne miejscowości Andrzejówkę i Bukową – liczne kapliczki i przydrożne krzyże (ślady duchowej kultury dawnych mieszkańców tych terenów). Bobrowy trakt stanowi swoistą mieszankę atrakcji przyrodniczych, historycznych i kulturowych.

Trasa Traktu to pętla rowerowa rozpoczynająca się i kończąca przed kościołem p.w. Matki Bożej Bolesnej.

18. Szlak im. Dymitra Gorajskiego – znaki zielone – 40 km

Goraj – Hosznia Abramowska – Chłopków – Zaburze – Kawęczynek – Lipowiec

Szlak rowerowy wyznakowały w czerwcu i lipcu 2011 r. przez Stowarzyszenie Przyjaciół Rostocza „Jastrzębia Zdebrz”. Wiedzie przez najwyższe wzgórza Rostocza Gorajskiego i Rostocza Szczebryńskiego, w tym przez trzy szczyty liczące powyżej 325 m n.p.m.: Sawiną Górę, Tłomską Górę i Łysiec. Prowadzi m.in. obok Porębskiej Zderzy, przez Szelinę, las Łysiec, miejscowość Chłopków i Zaburze, przysiółek Świniarski, las Cetnar, osadę Kawęczynek oraz Ducherową Górę. Na trasie zobaczymy cmentarz z I wojny światowej, kopiec Zaburski oraz pomniki partyzantów na górze Łysiec i w okolicy Świniarek. Jest to także trasa o nadzwyczajnych walorach widokowych. Szlak został wytyczony starymi traktami pamiętającymi czasy panowania rodziny, wywodzącej się od potężnego polskiego magnata Dymitra z Klecia, znanego też pod przydomkiem „z Goraja”. Na niektórych odcinkach szlak prowadzi niemalże bezdrożami pośród rostoczańskich lasów i pól. Szlak jest miejscami bardzo trudny technicznie, wymaga ostrożności i rozważa na zjazdach oraz sporej kondycji na niektórych podjazdach.

Szlaki piesze:

1. Szlak walk partyzanckich – znaki czarne - 100 km

Bidaczów Stary - Budziarze - Zanie - Majdan Stary- Majdan Nowy - Lipowiec Stary - Aleksandrów - Górecko Kościelne - Sigła - Kozaki Osuchowskie - Osuchy - Fryszarka - Borowe Młyny - rez. "Nad Tanwią" - Susiec - Wólka Łosiniecka- Łosiniec - Siwa Dolina - Tomaszów Lubelski

Jest to główny szlak Równiny Biłgorajskiej prowadzący z Lasów Lipskich przez Lasy Janowskie do Puszczy Solskiej. Ma on długość 62 km. Przebiega przez teren województwa podkarpackiego i lubelskiego. Szlak upamiętnia miejsca związane z niemiecką akcjąskierowaną przeciwko partyzantom „Wicher I”, jaka miała miejsce na początku czerwca 1944 roku. Na trasie spotykamy Park Krajobrazowy Lasów Janowskich. Atrakcją szlaku sąduże kompleksy stawów rybnych. Szlak przebiega przez dwa ośrodki garncarskie: Łążek Garncarski i Bidaczów Stary, z których ten pierwszy czynny jest do dzisiaj. Na szlaku jest wiele śródleśnych, ciekawych od strony architektury i kultury ludowej miejscowości. W Szklarni zobaczymy koniki polskie. Spotkamy rzeki Lasów Janowskich: Łukawicę, Białą, Bukowę, Branew i Bicz. Szlak bierze swój początek na stacji PKP w Lipie.

2. Szlak Roztoczański - Znaki żółte - 54 km

Bidaczów Stary - Bidaczów Nowy - Ruda Zagrody - Wola Dereźniańska - Dereźnia Zagrody - Kolonia Sól - Biłgoraj - Wola Mała - Wola Duża - Hedwiżyn - Kajetanówka - Żelebsko - Trzęsiny - Lipowiec - Wzgórze Polak – Zwierzyniec

Żółty szlak roztoczański prowadzi z Równiny Biłgorajskiej przez Roztocze Zachodnie do stolicy Roztocza Środkowego Zwierzyńca. Na trasie znajduje się największe miasto Ziemi Biłgorajskiej Biłgoraj, słynące z tradycji sitarskich i dynamicznie rozwijające się gospodarczo w czasach współczesnych. Na trasie znajduje się Wzgórze Polak znane z powstańczej bitwy w 1863 roku oraz Bagno Tałandy, z którego wypływa rzeka Gorajec. Na szlaku możemy spotkać rzeki Ładę, Białą Ładę, Czarną Ładę, Stok, Gorajec i Wieprz. W Bidaczowie Nowym, w Dereźni i w pobliskiej Soli znajdują się drewniane młyny wodne. Szlak przebiega przez gminę Biłgoraj, miasto Biłgoraj oraz gminy Terespol, Radecznica i Zwierzyniec. Szlak ma długość 54 km z czego na terenie powiatu biłgorajskiego przebiega 46 km.

3. Szlak Puszczy Solskiej - znaki niebieskie - 27 km

Biłgoraj - Rożnówka - Edwardów - Górecko Kościelne

Szlak niebieski pieszy Puszczy Solskiej łączy stolice powiatu miasto Biłgoraj z turystyczną stolicą Ziemi Biłgorajskiej, jaką jest Górecko Kościelne. Poza początkowym fragmentem przecinającym miasto z północy na południe, szlak prowadzi przez bory Puszczy Solskiej. Przebiega wśród pięknych sosnowych drzewostanów porastających piaszczyste i bagienne tereny puszczańskie. W pobliżu Brodziaków teren, przez który prowadzą znaki, stwarza wrażenie górskiego szlaku. Niebieski szlak przecina dopływy Czarnej Łady: Próchnicy, Ratwicy, Smolnika i Studczka. Wiedzie leśnymi drogami pobliżu projektowanego rezerwatu przyrody „Wielkie Bagno”. W sąsiedztwie szlaku są też użytki ekologiczne. Wędrówka szlakiem daje możliwość wspaniałego wypoczynku, odizolowania się od cywilizacyjnych niedogodności, oddychania żywicznym powietrzem wśród aromatów sosen i świerków. Na wędrówkę powinniśmy zaopatrzyć się w suchy prowiant, ponieważ na szlaku spotkamy tylko jedną miejscowość, w której obecnie nie ma sklepu. W czasie wędrówki napotkamy dwie wiaty turystyczne: w Brodziakach w pobliżu leśniczówki oraz za zbiornikiem przeciwpożarowym na Smolniku. Na gorący posiłek możemy liczyć w Górecku Kościelnym

w karczmie nad Szumem. Możliwość posłuchania śpiewu ptaków, spotkania na drodze licznych ssaków wynagrodzi nam trudy wędrówki. Szlak ma długość 27 km z czego 21 km przebiega leśnymi drogami w granicach miasta Biłgoraj, gminy Tereszpol i Józefów. Szlak kończy się przy kościele św. Stanisława w Górecku.

4. Szlak Ziemi Józefowskiej - znaki zielone - 42 km

Józefów - Fryszarka – Osuchy - Uroczysko Maziarze - rez. "Czartowe Pole" - Nowiny - Siedliska - Długi Kąt

Szlak zielony ma długość 42 km, z czego 33 km przebiega przez powiat biłgorajski. Na odcinku 9 km szlak przebiega przez powiat tomaszowski. Wędrując szlakiem mamy możliwość wnikliwego poznania Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej. Aż 37km szlaku przebiega przez bory Puszczy Solskiej. Na trasie spotykamy Osuchy – miejsce największej bitwy partyzanckiej, wiele miejsc i śladów związanych z działalnością partyzantów i pacyfikacją śródleśnych wiosek przez niemieckich okupantów. Niektóre z tych wsi przestały istnieć po 1943 i 1944 roku. Zielony szlak prowadzi do rezerwatu krajobrazowego „Czartowe Pole” z ruinami ordynackiej papierni. W Siedliskach rodzinny dom rzeźbiarza Adama Grochowicza, gdzie możemy bliżej poznać twórczość wybitnego rzeźbiarza Ziemi Józefowskiej. Podczas wędrówki będzie nam towarzyszyć jedna z najładniejszych roztoczańskich rzek – Sopot. Szlak kończy się na stacji kolejowej w Długim Kącie, co umożliwia dojazd pociągiem do węzła szlaku.

5. Szlak im. Aleksandry Wachniewskiej - znaki zielone - 67 km

Zwierzyniec - Rudka - Skaraszów - Szewnia Dolna - Wojda - Bliżów - Bondyrz - Lasowce - Potok Senderki - Stara Huta - Majdan Kasztelański - Brzeziny - Górecko Kościelne - Tereszpol Jurydyga - Florianka

Zielony szlak pieszy im. Aleksandry Wachniewskiej ma długość 67 km, z czego 18 km przebiega przez teren powiatu biłgorajskiego. Szlak wychodząc ze Zwierzynca prowadzi wzdłuż północnej granicy Roztoczańskiego Parku Narodowego. W pierwszej części trasy przechodzi przez Wojdę, miejscowość, gdzie miała miejsce pierwsza bitwa partyzancka, jaką stoczyły oddziały BCh 30 grudnia 1942 r. W Bondyrzu możemy obejrzeć Muzeum Historyczne Światowego Związku Żołnierzy AK Inspektoratu Zamojskiego. Atrakcją nie tylko dla pasjonatów geologii będą sztolnie w Senderkach. Kolejną miejscowością, gdzie doszło do partyzanckiej potyczki są Lasowce. Na szlaku leży też atrakcyjne dla turystów Górecko Kościelne z sanktuarium św. Stanisława Biskupa Męczennika. Szlak przebiega przez teren powiatu zamojskiego i biłgorajskiego. Kończy się przy Izbie Leśnej w osadzie Florianka, leżącej w granicach Roztoczańskiego Parku Narodowego.

6. Szlak krawędziowy - znaki czerwone - 52 km

Zwierzyniec - Sochy - Florianka - Górecko Stare - Górecko Kościelne - Tarnowola - Józefów - Pardysówka - Hamernia - rez. "Czartowe Pole" - Nowiny - Błudek - Oseredek - Susiec

Szlak krawędziowy przebiega w strefie krawędziowej Roztocza Środkowego i Równiny Biłgorajskiej. Ma długość 52 km, w tym 28 km na terenie powiatu biłgorajskiego. Łączy stolicę Roztocza Środkowego Zwierzyniec z ośrodkiem turystycznym, jakim jest Susiec. Na szlaku znajdują się rezerwaty krajobrazowe „Szum” i „Czartowe Pole”. Spotykamy wiele miejsc związanych z martyrologią narodu polskiego, jak Sochy, Józefów, Błudek. W Józefowie trafimy na pamiątki związane z powstaniem styczniowym, w szczególności

związane z poległym poetą Mieczysławem Romanowskim. Poznamy uroczy fragment RPN, jakim jest Florianka. Z roztoczańskich wzgórz roztaczają się piękne krajobrazowo widoki. Na roztoczańskich rzekach: Szumie, Sopocie, Jeleniu i Nieprysze znajdują się progi skalne zwane szypotami, sopotami, porohami lub szumami. Na granicy obu krain przebiega granica między fałdową Europą Zachodnią a płytową Europą Wschodnią. Turystyczną perłą jest Górecko Kościelne, miejsce kultu św. Stanisława Biskupa, z każdym rokiem odwiedzane przez coraz większą liczbę turystów. Dla turystów zainteresowanych geologią wielką atrakcją będą odwiedziny w kamieniołomach w okolicy Józefowa.

7. Szlak centralny - znaki niebieskie - 137 km

Szastarka - Brzozówka - Moczydła Stare - Błażek - Batorz - Otrocz - Huta Turobińska - Gródki - Fort IV - Radecznicza - Sąsiadka - Kawęczynek - Lipowiec - Zwierzyniec - Obroc - Lasowce - Potok Senderki - Wzgórze Kamień - Husiny - Róża - Ulów - Pasieki - Rabinówka - Chyże - Bełzec

Szlak pieszy niebieski centralny to jeden z głównych szlaków pieszych polskiej części Roztocza. Szlak rozpoczyna się w Szastarce, a kończy w Bełzcu. Długość szlaku wynosi 137 km, z czego 30 km biegnie w granicach powiatu biłgorajskiego. Szlak przebiega przez Roztocze Zachodnie, Środkowe, aż do Roztocza Południowego. Szlak prowadzi przez Radecznicę miejsce kultu św. Antoniego Padewskiego. Umożliwia poznanie lessowych wąwozów Roztocza Zachodniego. Na trasie możemy poznać średniowieczne grodziska w Batorzu i Sąsiadce. Szlak prowadzi przez miejsce wielkiej bitwy w wojnie obronnej 1939 roku w okolicy Ułowa, a tak że miejsca partyzanckich bitew pod Szperówką, Różą, Lasowcami. Szlak kończy się w Bełzcu miejscowości znanej z obozu zagłady Żydów.

8. Szlak walk partyzanckich - znaki czerwone - 63 km

Lipa - Świdry - Gwizdów - Łążek Ordynacki - Szklarnia - Porytowe Wzgórze - Ujście - Szeliga - Ciosmy - Bidaczów Stary

Jest to główny szlak Równiny Biłgorajskiej prowadzący z Lasów Lipskich przez Lasy Janowskie do Puszczy Solskiej. Ma on długość 62 km. Przebiega przez teren województwa podkarpackiego i lubelskiego. Szlak upamiętnia miejsca związane z niemiecką akcją skierowaną przeciwko partyzantom „Wicher I”, jaka miała miejsce na początku czerwca 1944 roku. Na trasie spotykamy Park Krajobrazowy Lasów Janowskich. Atrakcją szlaku są duże kompleksy stawów rybnych. Szlak przebiega przez dwa ośrodki garncarskie: Łążek Garncarski i Bidaczów Stary, z których ten pierwszy czynny jest do dzisiaj. Na szlaku jest wiele śródleśnych, ciekawych od strony architektury i kultury ludowej miejscowości. W Szklarni zobaczymy koniki polskie. Spotkamy rzeki Lasów Janowskich: Łukawicę, Białą, Bukowę, Branew i Bicz. Szlak bierze swój początek na stacji PKP w Lipie.

9. Szlak łącznikowy - znaki czarne - 10 km

Józefów –Majdan Nepryski – Szopowe- Górniki Stare- Potok Senderki

Pieszy szlak łącznikowy czarny z Józefowa do Potoku Senderki ma długość 10 km. Szlak ten daje możliwość połączenia turystycznej miejscowości, jaką jest miasto Józefów z głównym pieszym szlakiem Roztocza, jakim jest szlak niebieski centralny. Szlak prowadzi przez „górnice” miejscowości związane na przestrzeni wieków z eksploatacją kamienia.

10. Szlak łącznikowy - znaki czarne - 3 km

Edwardów - Brodziaki - Wielkie Bagno

Szlak ten umożliwia wędrowkę z Biłgoraja do Górecka Kościelnego niebieskim szlakiem Puszczy Solskiej, kiedy jest wysoki poziom wody w rzekach. Szlak prowadzi przez terytorium gminy Biłgoraj i Teresopol. Prowadzi on leśną drogą utwardzoną, gdzie jest bardzo rzadki ruch pojazdów. Długość szlaku wynosi 3 km.

11. Szlak łącznikowy - znaki czarne - 12 km
Lipowiec - Wywłoczka - Bagno - Zwierzyniec

Szlak pieszy łącznikowy czarny łączy Lipowiec położony na zboczu Ducherowej Góry 302 m n.p.m. ze Zwierzyńcem siedzibą RPN. Szlak czarny prowadzi przez najwyższe wzniesienie Roztocza Zachodniego, jakim jest Dąbrowa. Szlak udostępnia nam też lessowe wąwozy. Na trasie przekraczamy dwukrotnie najdłuższą z roztoczańskich rzek Wieprz. Podczas wędrowki spotkamy wieś tragicznie doświadczoną podczas okupacji, jaką jest Wywłoczka. Szlak ma długość 12 km, z czego 3 km biegnie w granicach powiatu biłgorajskiego.

Propozycje tras samochodowych:

1. Szlakiem przenikania kultur i religii - 186 km

Biłgoraj – Korczów - Majdan Księżpolski – Księżpol – Biszczka – Gózd Lipiński – Harasiuki – Derylaki – Huta Krzeszowska – Gózd – Kurzyna – Dąbrowica – Ulanów – Bieliny – Krzeszów – Stary Jasiennik – Lipiny Dolne – Potok Górny – Zagródki – Luchów Górny – Tarnogród – Różaniec – Obsza – Zamch – Babice – Łukowa – Chmiełek – Rakówka – Biłgoraj

Proponowany przebieg trasy związany jest z historią miejscowości, przez które przebiega. W przeszłości, która sięga często XVI w., a nawet XV w. żyli ludzie tworzący mozaikę kulturową i religijną. Różnorodność tę można jeszcze dzisiaj dostrzec odwiedzając cmentarze i świątynie, przyglądając się kapliczkom i odczytując inskrypcję pomników. Wiedza o bogatej kulturze odwiedzanych miejsc zawarta jest również w architekturze szczególnie drewnianych domów i budynków gospodarczych, ale też wiejskich kuźni, czy studni. Na Ziemi Biłgorajskiej żyli obok wyznawców wiary rzymskokatolickiej, wyznawcy prawosławia, unicy i wyznawcy judaizmu. Podróżując samochodem w ciągu kilku zaledwie godzin można dowiedzieć się o martyrologii unitów, których wiara została zakazana ukazem carskim w 1875 roku, o holokauście Żydów, o tragicznej historii Polaków pod zaborem rosyjskim i tragedii mieszkającej tu ludności w czasie II wojny światowej. Wizyta w Ulanowie i Krzeszowie przypomni flisackie tradycje tych portów rzecznych. Długość trasy wynosi 186 km. Trasa ta prowadzi przez południową część Ziemi Biłgorajskiej.

2. Szlakiem krain geograficznych: Równiny Biłgorajskiej, Roztocza Zachodniego i Wyżyny Lubelskiej – 104 km

Biłgoraj – Frampol – Goraj – Tarnawa – Turobin – Czernięcin – Gilów – Hosznia Ordynacka – Wólka Abramowska – Abramów – Radzięcín – Wola Radzięcka – Wola Kątecka – Dyle Hedwiżyn – Biłgoraj

Trasa samochodowa umożliwia nam poznanie ciekawych od strony historycznej i krajoznawczej miejscowości północnej części powiatu biłgorajskiego. Na trasie spotykamy ciekawe miejscowości o bogatej przeszłości historycznej: Goraj, Tarnawa, Turobin, Czernięcin. Trasa umożliwia nam poznanie krain geograficznych Równiny Biłgorajskiej, Roztocza Zachodniego, Padołu Zamojskiego i Wyniosłości Giełczewskiej. Trasa prowadzi dolinami rzek Białej Łady i Poru. Długość trasy wynosi 104 km.